

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Sreda, 28. avgust 2019 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.

© Državni izpitni center
Vse pravice pridržane.

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. K vsakemu opisu v preglednici napišite ustrezen demografski pojem.

Opis	Demografski pojem
Razlika med številom živorojenih otrok in številom umrlih na 1000 prebivalcev na nekem območju v enem letu.	
Razlika med številom priseljenega in številom odseljenega prebivalstva na nekem območju v enem letu.	

(2 točki)

2. Slika 7 v barvni prilogi prikazuje družino iz Afrike. Napišite eno biološko sestavo prebivalstva, po kateri se člani družine razlikujejo med seboj, in eno družbeno sestavo, po kateri se člani družine lahko razlikujejo med seboj.

Biološka sestava:

Družbena sestava:

(2 točki)

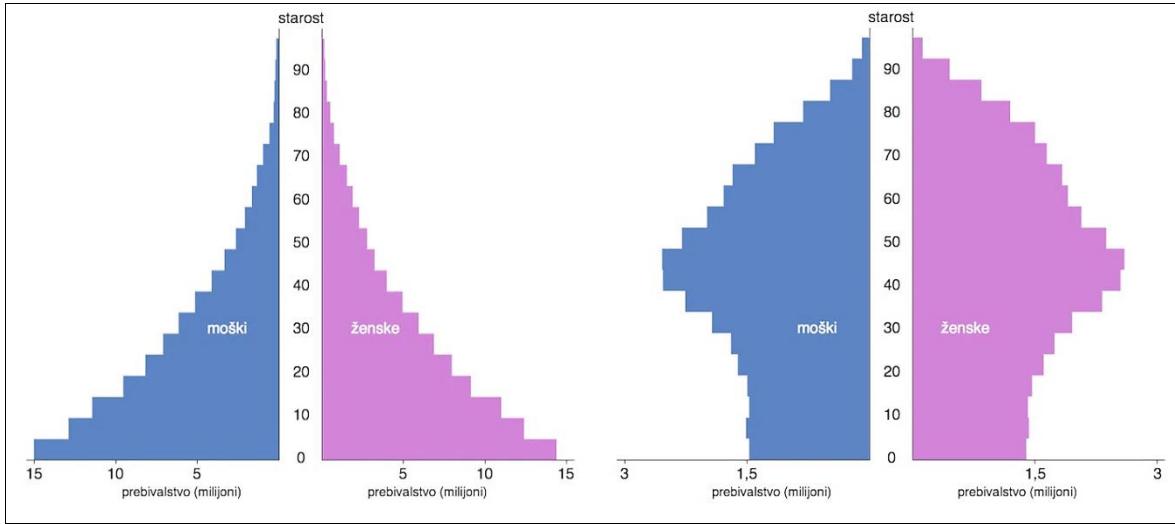
3. Opišite en vpliv priseljevanja na demografske značilnosti in en vpliv priseljevanja na gospodarske značilnosti razvitih držav.

Demografska značilnost:

Gospodarska značilnost:

(2 točki)

4. Starostni piramidi na sliki 1 prikazujeta značilnosti prebivalstva Italije in Nigerije. Pri vsaki trditvi obkrožite črko I, če velja za značilnost prebivalstva Italije, črko N, če velja za značilnost prebivalstva Nigerije, in črko O, če velja za značilnost prebivalstva v obeh državah.

Slika 1

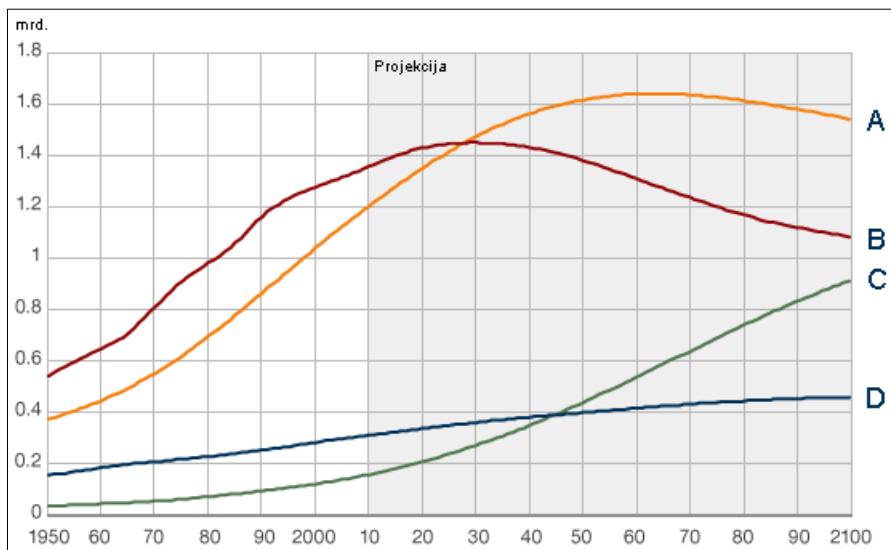
(Vir: Kralj-Serša, M., Jeršin Tomassini, K., Nemec, L., 2015. Geografija 1. I- učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana. URL: <http://eucbeniki.sio.si/geo1/2529/index3.html>. Pridobljeno: 27. 12. 2017.)

- I   N   O   Država je v drugi fazi demografskega prehoda.
I   N   O   Za državo je značilna agrarna prenaseljenost.
I   N   O   V državi je delež aktivnega prebivalstva največji.

(2 točki)

5. Na sliki 2 so s črkami A, B, C in D označene krivulje, ki prikazujejo gibanje števila prebivalcev v Nigeriji, Indiji, Združenih državah Amerike in na Kitajskem od leta 1950 do leta 2010 ter projekcijo gibanja števila prebivalcev v teh državah do leta 2100. Napišite črko krivulje, ki prikazuje gibanje števila prebivalcev v Indiji, in pojasnite vzrok za predvideno gibanje števila prebivalcev v tej državi do leta 2060.

Slika 2

(Prirejeno po: Furlan, M., 2013: Do leta 2028 najbolj naseljenega država na svetu. Finančni trgi. Portal finančnih informacij. URL: <http://www.financnitrgi.com/novice/radar/zn-bo-do-leta-2028-najbolj-naseljena-drzava-na-svetu>. Pridobljeno: 21. 12. 2017.)

Črka: _____

Pojasnitev: _____
_____
_____

(2 točki)

M 1 9 2 5 0 1 1 2 0 7

Slovenija 1

6. Imenujte plin, katerega delež je v Zemljinem ozračju največji.

_____

(1 točka)

7. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A V anticiklonu se zrak dviguje.
- B Na prisojnih pobočjih gora so poleti pogoste konvekcijske padavine.
- C Zrak se ponoči z gorskih pobočij praviloma spušča v doline.
- D Žled je posledica prehoda vodne pare v ledena zrnca.

(2 točki)

8. Količina padavin po Sloveniji ni enakomerno razporejena. Opišite dva različna vzroka za večjo namočenost zahodne Slovenije v primerjavi z vzhodno Slovenijo.

1 _____

_____

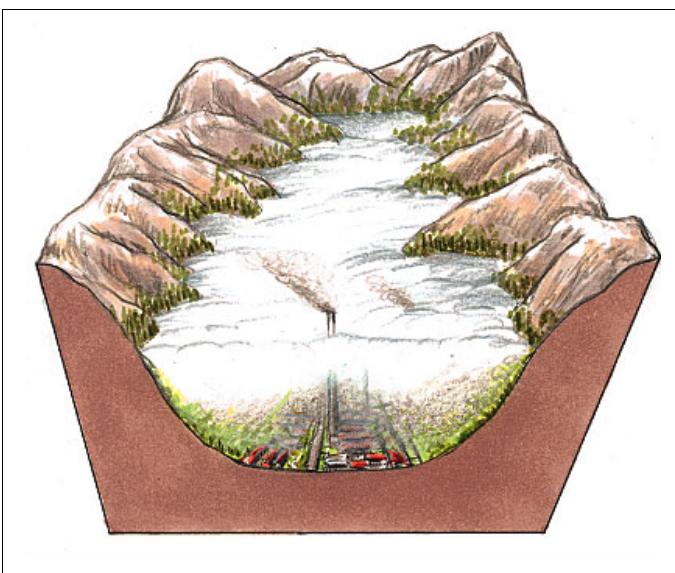
2 _____

_____

(2 točki)

9. Pojasnite vpliv vremenskega pojava, prikazanega na sliki 3, na kakovost zraka na dnu kotlin in dolin.

Slika 3

(Vir: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2003: Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 75. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki)

10. Slika 8 v barvni prilogi prikazuje vremensko situacijo na dan 19. 1. 2017. Imenujte vremenotvorno središče označeno s številko 1. Pojasnite vpliv prikazane vremenske situacije na vreme v Sloveniji.

Vremenotvorno središče: _____

Pojasnitev: _____

(3 točke)

M 1 9 2 5 0 1 1 2 0 9

Slovenija 2

11. V Sloveniji imamo več hidroelektrarn. Na sliki 4 vpišite črko F v krog, ki leži na območju hidroelektrarne Formin, in črko P v krog, ki je na območju hidroelektrarne Plave.

Slika 4

(Prirejeno po: Slovenija – reke. Nemi zemljevidi. Društvo DUGS.
URL: <http://www.drustvo-dugs.si/files/2016/10/Slovenija-reke.jpg>. Pridobljeno: 1. 1. 2018.)

(2 točki)

12. Imenujte tip sklenjenega podeželskega naselja, ki ga prikazuje slika 9 v barvni prilogi, in opišite eno njegovo značilnost.

Tip sklenjenega podeželskega naselja: _____

Opis: _____
_____

(2 točki)

13. Preberite besedilo in imenujte opisani alternativni energijski vir, ki ga uporablajo za ogrevanje v tem podjetju. Opišite še eno možnost njegove uporabe.

V podjetju Ocean Orchids skrbijo za okolje in želijo prihodnjim generacijam zapustiti lepo dediščino. V vasi Dobrovnik, kjer je podjetje, so na kraju, ki ga je pred nekaj milijoni let pokrivalo Panonsko morje, zgradili tropski rastlinjak. Ob njem so zvrtali vrtino, globoko 1500 metrov, ki zagotavlja vodo za ogrevanje rastlinjaka in omogoča uspešno rast tropskih rastlin. Ob izviru ima voda 60°C . Teče skozi cevi, ki ogrevajo rastlinjak in tropski vrt. 30 kilometrov cevi je na tleh, 85 kilometrov pa v zraku. Stalna temperatura je približno 30°C .

(Preijeno po: Mladi novinarji DOŠ Dobrovnik, 2016: Voda za vzgojo orhidej. Delo. URL: <http://www.delo.si/novice/okolje/voda-za-vzgojo-orhidej.html>. Pridobljeno: 29. 12. 2017.)

Alternativni energijski vir:

Opis: Wysokość skrzyni: 100 cm, głębokość skrzyni: 50 cm, szerokość skrzyni: 100 cm.

(2 točki)

14. Z opisom vzroka in posledice pojasnite pozitiven vpliv premogovništva na razvoj Trbovelj.

(2 točki)

15. Preberite besedilo. Z opisom vzroka in posledice predstavite en predlog, s katerim bi izboljšali stanje v slovenski lesni industriji.

Veliko lesa, a propadajoča lesna industrija

V Sloveniji, ki je za Finsko in Švedsko tretja najbolj gozdnata država EU, kjer na leto priraste tudi več kot devet milijonov kubičnih metrov lesa, je v nekaj več kot desetletju končalo v stečaju veliko znanih predelovalnih podjetij. Imeli smo Novoles, Meblo, Lipo, Stol Kamnik, LIP Radomlje, KLI Logatec, TOM, Panles Kuhinje, Dom Smreko, Lesimpex, Biva-hiše, Alpos pohištvo, Pohištvo Brežice, Stolarno Dobrepolje, LIKO Vrhnik, LIP Poljčane, Bohor, Garant Polzela, Meblo Jogi. Seznam propadlih podjetij se daljša, med tistimi, ki še delujejo in si z zmanjšano proizvodnjo rešujejo »kožo«, so Javor Pivka, Glin Nazarje, Brest, Lesna TIP Slovenj Gradec, Svea ...

S propadom podjetij se zmanjšuje možnost, da bi veliko zalogo lesne surovine izdatneje izkoriščali sami. Zato je čas za ukrepanje, so med drugim zapisali snovalci akcijskega načrta za povečanje konkurenčnosti naše gozdno-lesne verige do leta 2020, s promocijskim sloganom Les je lep. Po načrtu je lesnopredelovalna industrija umeščena med strateško pomembne in perspektivne gospodarske panoge, s ciljem, da se do leta 2020 v njej zaposli 22.000 ljudi.

(Prirejeno po: Šoštarič, M., 2013: Veliko lesa, a propadajoča lesna industrija. Delo.

URL: <http://www.delo.si/gospodarstvo/posel/veliko-lesta-a-propadajoca-lesna-industrija.html>. Pridobljeno: 29. 12. 2017.)

_____
_____
_____
_____
_____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

16. Med navedenimi geografskimi imeni obkrožite dve, ki nista dolini.

Komna

Vrata

Trenta

Kanin

Planica

(2 točki)

17. Imenujte ledeniško reliefno obliko, ki je na sliki 10 v barvni prilogi označena s črko A, in prevladujoč zunanji preoblikovalni proces na gorskih stenah.

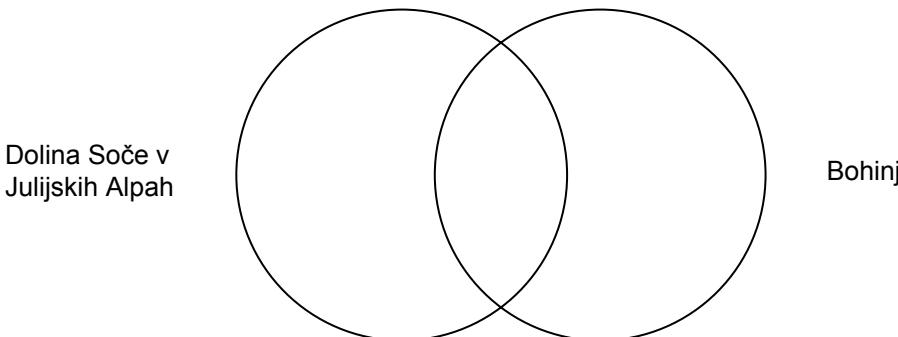
Reliefna oblika:

Proces: _____

(2 točki)

18. V prvi krog vpisite črke trditev, ki veljajo samo za dolino Soče v Julijskih Alpah, v drugega tiste, ki veljajo samo za Bohinj, v presek krogov pa tiste, ki veljajo za obe pokrajini.

- A Turistični obisk območja je pozimi povezan z najvišjim slovenskim smučiščem.
  - B Zaradi snega in snežnih plazov je pozimi pogosto zaprta cesta, ki prek najvišjega prelaza povezuje območje s Kranjsko Goro.
  - C Območje je ledeniško preoblikovano.
  - D K zmanjševanju števila prebivalcev na tem območju je pripomogel tudi močan potres ob koncu 20. stoletja.
  - E Je gospodarsko naiboli razvito območje v Triglavskem narodnem parku.

(2 točki)

19. Napišite DA na črti pred pravilnima trditvama.

- V ledeniških kotanjah so na neprepustni podlagi nastala Triglavska jezera.
  - Na Pokljuki so nastala barja.
  - V Julijskih Alpah imajo reke ledeniški rečni režim.
  - Bohinjsko in Blejsko jezero sta krniški jezeri.

(2 točki)

20. Pojasnite vpliv kamninske zgradbe na prometno prehodnost Karavank v primerjavi s Kamniško-Savinjskimi Alpami.

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 2

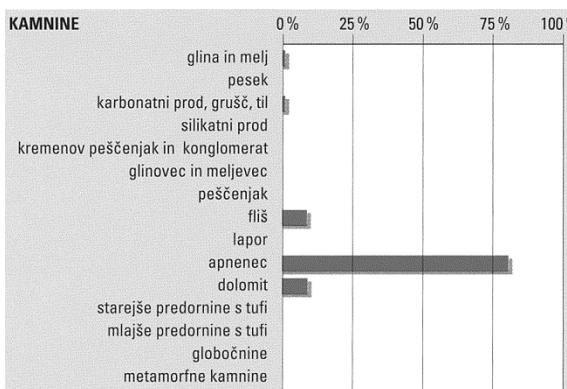
21. Imenujte pokrajino, ki je na sliki 11 v barvni prilogi označena s številko 1, in kraško turistično zanimivost, ki je označena s črko A.

Pokrajina (1): _____

Turistična zanimivost (A): _____

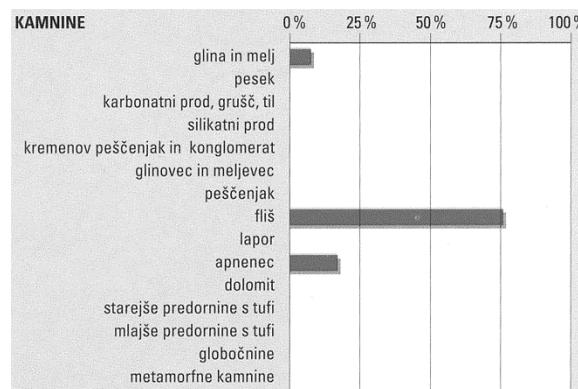
(2 točki)

22. Slike 5 in 6 prikazujeta geološko zgradbo dveh Obsredozemskeih pokrajin. Izpišite številko slike, ki prikazuje geološko zgradbo pokrajine, na sliki 11 v barvni prilogi označene s številko 4.

Slika 5

(Vir: Perko, D., in drugi, 1998: Slovenija, pokrajine in ljudje, str. 236. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 6

(Vir: Perko, D., in drugi, 1998: Slovenija, pokrajine in ljudje, str. 248. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Številka slike:

(1 točka)

23. Obkrožite rešitev, ki pravilno zaključuje poved.

Fliš je

- A jezerska usedlina.
  - B rečna usedlina.
  - C ledeniška usedlina.
  - D morska usedlina.

(1 točka)

24. V gospodarskem središču osrednjega dela pokrajine, ki je na sliki 11 v barvni prilogi označeno s številko 2, deluje dve pomembni podjetji, in sicer Fractal in Mlinotest. Napišite vrsto industrije, v katero spadata, in imenujte eno izmed kmetijskih panog, na podlagi katere sta se razvili omenjeni podjetji.

Vrsta industrije: _____

Kmetijska panoga: _____

(2 točki)

25. Pojasnite vpliv litoralizacije na spremenjanje narodnostne sestave prebivalstva na slovenski obali.

(2 točki)

26. Pojasnite razliko v gostoti poselitve in razliko v kmetijski usmeritvi med Slovensko Istro (Koprska brda) in pokrajino, ki je na sliki 11 označena s številko 4.

Gostota poselitve: _____
_____
_____

Kmetijska usmeritev: _____
_____
_____

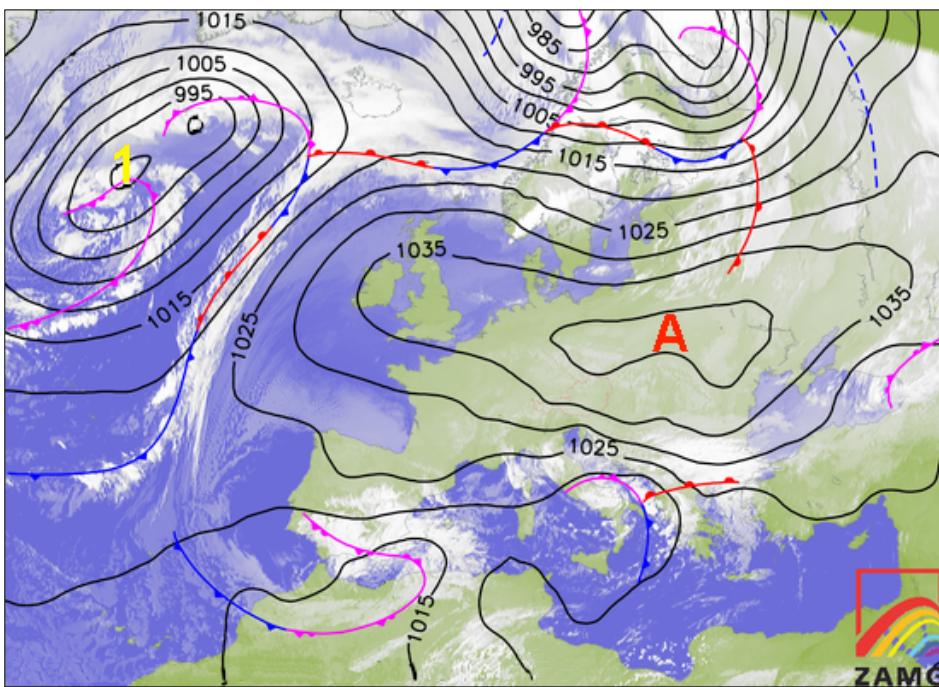
(2 točki)

Prazna stran

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)**Slika 7**

(Vir: P. J., 2011: Svet in ljudje leta 2050: »Bum Indije in Nigerije, zaton Rusije, Svet. MMC RTV Slovenija.

URL: <https://www.rtvslo.si/svet/svet-in-ljudje-leta-2050-bum-indije-in-nigerije-zaton-rusije/261023>. Pridobljeno: 21. 12. 2017.)**Slika 8**

(Pridobljeno po: Aktuelle Wetterkarte und Kartenarchiv. Zentralanstalt für Meteorologie und Geodynamik.

URL: <https://www.zamg.ac.at/cms/de/wetter/wetterkarte?tag=19&monat=01&jahr=2017&utc=06>. Pridobljeno: 2. 2. 2018.)

Slika 9

(Vir: Jeršin Tomassini, K., Janžekovič, M., 2015: Geografija 9. I-učbenik za geografijo v 9. razredu osnovne šole. Zavod RS za šolstvo. Ljubljana.
URL: eucbeniki.sio.si/geo9/2639/index.html. Pridobljeno: 1. 1. 2018.)

Slika 10

(Vir: Mosbruker, M., 2014: Ledenik pod Skuto. Ledeniška erozija. Erozija. Zunanji procesi. Relief.
URL: http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/geo/geomorfologija/reliefne_oblike_ledeniska.html. Pridobljeno: 19. 12. 2017.)

Slika 11

(Pridelano po: Perko, D., in drugi, 1998: Slovenija pokrajine in ljudje, str. 28. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Prazna stran